

Nr 186

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa kostnader i samband med Sveriges anslutning till Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA); given Stockholms slott den 28 oktober 1960.

Kungl. Maj:t vill härmed, under hänvisning till bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Herman Kling

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 28 oktober 1960.

Närvarande:

Statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och handelsdepartementen anför tillförordnade chefen för utrikesdepartementet, statsrådet Kling.

Med proposition nr 25, dagtecknad den 4 januari 1960, anmäldes för riksdagen frågan om Sveriges anslutning till Europeiska frihandelssammanslutningen (European Free Trade Association, EFTA). Sedan riksdagen lämnat sitt godkännande till anslutningen (UtrU 2, rskr 140) och motsvarande beslut fattats i de övriga sex berörda länderna, trädde konventionen i kraft den 3 maj 1960 (SFS 1960: 198).

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag påpekade ministern för utrikes ärendena (III ht s. 4), att EFTA:s tillkomst syntes medföra administrativa kostnader dels med anledning av den svenska bidragsskyldigheten i fråga om de för medlemsländerna gemensamma kostnaderna för sammanslutningens sekretariat och dels med avseende på den svenska representationen hos sammanslutningen.

Vad först beträffar de gemensamma kostnaderna, har sammanslutningens budgetkommitté sedermera framlagt förslag till preliminär budget för perioden 1 juli 1960—30 juni 1961, slutande på 1 655 300 schweiziska francs, ävensom förslag till bidragsskala för medlemsländerna. Enligt dessa förslag, som den 28 juli 1960 godkänkts av rådet, uppgår det svenska bidraget till 365 987 schweiziska francs, motsvarande 22,11 % av budgetens totalbelopp. I svenskt mynt utgör detta belopp i runt tal 440 000 kronor. På framställning av sekretariatet har en fjärdedel av bidraget eller omkring 110 000 kronor erlagts under augusti i år. Kostnaden har förskottsvis bestritts från tredje huvudtitelns anslag B 5. Särskilda förhandlingar med främmande makter.

Budgetkommittén kommer under innevarande höst att komplettera sina förslag med ett förslag till tilläggsbudget för samma period. Det är ännu icke möjligt att med någon större grad av säkerhet uttala sig om storleken av det svenska tilläggsbidrag, som härigenom kan bli påkallat. Rent preliminärt kan dock ett belopp av 100 000 schweiziska francs, d. v. s. omkring 120 000 kronor, anses utgöra en realistisk beräkning.

För nu berörda ändamål torde därför ett förslagsanslag av 560 000 kronor erfordras.

Vad så angår den svenska representationen hos EFTA, framhöll ministern för utrikes ärendena i 1960 års statsverksproposition, att viss provisorisk om disposition av utrikesförvaltningens personaltillgångar företagits i syfte att förstärka utlandsrepresentationen i fråga om vissa områden av det i Europa fortskridande mellanstatliga ekonomiska samarbetet. Samtidigt anmäldes, att personal för den svenska delegationen hos EFTA, som då beräknades få sitt säte i Paris, skulle tagas i anspråk från Sveriges delegation hos Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete (OEEC). Jag kan här inskjuta, att chefen för sistnämnda delegation genom Kungl. Maj:ts beslut den 29 april 1960 förordnades att jämväl vara chef för Sveriges ständiga delegation hos EFTA. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1960 tillfördes EFTA-delegationen en tjänsteman i förste sekreterargraden från OEEC-delegationen.

Ministern för utrikes ärendena framhöll vidare till statsverkspropositionen, att eventuella förslag till personalökningar för vår representation hos de olika mellanstatliga organen för ekonomiskt samarbete borde anstå med hänsyn till ovissheten beträffande nämnda samarbets utveckling.

Ehuru oklarhet fortfarande råder i flera hithörande avseenden, kan nu utvecklingen anses ha inträtt i ett mera stabilt skede, och vissa säkrare slutsatser om det omedelbara personalbehovet kan dragas.

EFTA:s säte har numera förlagts till Genève. Härigenom har det blivit praktiskt omöjligt att låta den ständiga representationen hos EFTA fortsättningsvis ombesörjas av delegationen hos OEEC i Paris. En särskild, till Genève förlagd delegation för ändamålet har med andra ord framstätt såsom en nödvändighet, liksom fallet för övrigt är beträffande de andra medlemsländerna i EFTA.

Det löpande arbetet på förverkligandet av EFTA-konventionens målsättningar utgör vidare för utrikesförvaltningen en nytillkommen uppgift av sådan omfattning, i vart fall under de närmaste åren, att den befunnits icke kunna tillfredsställande skötas inom ramen för nuvarande personalresurser.

Mot bakgrunden av det nu sagda har, jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 17 augusti 1960, en tjänsteman i rådsgraden förflyttats till Genève för att såsom chef för en ständig delegation ombesörja representationen hos EFTA. Denne befattningshavares nuvarande tjänst har därvid tillfälligt tagits i anspråk men bör kunna på nytt disponeras för sitt ordinarie ändamål. För delegationschefsposten föreslås inrättandet av en ny tjänst i rådsgraden.

Delegationschefen biträdes av en tjänsteman i förste sekreterargraden, som överflyttats från OEEC-delegationen. Det är därjämte angeläget, att EFTA-delegationen förstärkes med en diplomatisk tjänsteman i reglerad befordringsgång samt att den för skriv- och allmänna administrativa göromål förses med en kontorist, ett kanslibitråde och ett kontorsbiträde.

För närvarande finns i Genève sedan ett antal år den ständiga representationen hos Förenta Nationernas Europakontor (ECE), vilken även ombesörjer våra förbindelser med andra till nämnda stad förlagda internationella organisationer. Mot bakgrund av de omfattande speciella uppgifter, som i inledningsskedet av frihandelssammanslutningens verksamhet kommer att åvila en svensk representation vid EFTA, däribland de långvariga tullförhandlingarna inom ramen för det Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT), torde åtminstone till en början en sammanslagning av representationerna vid ECE och vid EFTA inte böra komma i fråga. Då förenämnda tullförhandlingar har avslutats, synes emellertid denna fråga ånyo kunna tagas upp till prövning.

Handläggningen inom utrikesdepartementet av de frågor som har samband med EFTA synes mig vidare nödvändiggöra inrättandet av en ny tjänst i förste sekreterargraden.

Såsom redan anförts har EFTA-delegationen i Genève tillförts en tjänsteman i förste sekreterargraden, som tidigare tjänstgjort vid OEEC-delegationen i Paris. Någon däremot svarande personalförflyttning till OEEC-delegationen har icke skett. Nedgången i OEEC-arbetets intensitet, som inträtt såsom en följd av misslyckandet med försöken att upprätta ett alla OEEC-länder omfattande frihandelsområde samt sex- och sjustatsgruppernas tillkomst, har kommit inskränkningen i OEEC-delegationens personalstyrka att framstå såsom naturlig, åtminstone för närvarande. Å andra sidan har det nyligen igångsatta arbetet på omformning av OEEC till att in-

nefatta Amerikas Förenta Stater och Canada såsom medlemmar tillika med en omprövning av organisationens mandat inneburet en kraftig belastning på kvarvarande personal. Ny förstärkning av delegationen anser jag dock icke böra övervägas, förrän man haft möjlighet att bilda sig en klar uppfattning om den reformerade organisationens verksamhetsgrenar och betydelse för Sverige.

Sammanfattningsvis förordas alltså från och med den 1 januari 1961 inrättande av *dels* en extra ordinarie rådstjänst i lönegrad B 1, *dels* en extra ordinarie tjänst såsom förste sekreterare i lönegrad A 23, *dels* ock två extra ordinarie biträdestjänster i lönegraderna A 9 respektive A 7 ävensom anställning av en diplomatisk tjänsteman i reglerad befordringsgång och ett kontorsbiträde.

Kostnaderna för de nu föreslagna tjänsterna synes böra bestridas från för ifrågavarande ändamål beviljade anslag och anslagsposter. Utgående ersättningar förutses böra anpassas efter dem, som tillkommer personal i motsvarande tjänsteställning och placering. För ändamålet torde erfordras ett medgivande att överskrida anslagsposter till icke-ordinarie personal för budgetåret 1960/61 med högst 50 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA)* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1960/61 under tredje huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 560 000 kronor,

att bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för utrikesförvaltningen gällande personalförteckningen som följer av det anförda, samt

att medgiva, att de i avlöningsstaten för utrikesförvaltningen för budgetåret 1960/61 upptagna anslagsposterna till avlöningar till icke-ordinarie diplomatisk och konsulär samt administrativ personal må för tillgodoseende av nyssnämnda personalbehov överskridas med högst 50 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bengt Borglund

framkommer ett råmarkvärde om 634 000 kr. Motsvarande areal är cirka 447 502 kvm inklusive den enligt Kungl. Maj:ts beslut till staden upplåtna marken för riksväg. Markpriset uppgår sålunda till 1 krona 42 öre per kvm. Medräknas icke denna vägmark, som redan tidigare upplåtits till staden, blir markpriset 1 krona 50 öre per kvm. Det beräknade markvärdet anser styrelsen skäligt. Exploateringskalkylen har av vattenfallsstyrelsen tillställts länsbostadsnämnden i Älvsborgs län, som i skrivelse den 21 juni 1960 förklarar sig intet ha att erinra mot de föreslagna tomtpriserna avseende bostadsbebyggelse.

Den mark, som enligt avtalet skall överlätas, förutses icke bli erforderlig för vattenfallsstyrelsens eget behov. Det är enligt styrelsen ej sannolikt, att annan statlig myndighet kan ha behov av densamma.

Styrelsen framhåller vidare, att till följd av Trollhättans stads stora industriella utveckling och expansion samt den i samband därmed livliga byggnadsverksamheten en mycket stor efterfrågan på bostadstomter föreligger och att förevarande stadsplaneförslag är ett led i stadsmyndigheternas strävanden att tillgodose detta behov. Det är angeläget att områdets bebyggande kommer till stånd snarast möjligt. Ehuru några kontrakt ännu icke är uppgjorda, är det, enligt styrelsens uppfattning, sannolikt att köpeskillingen för ett stort antal tomter i varje särskilt fall kommer att överstiga 70 000 kr. För att inte inhämtande av riksdagens samtycke till försäljningar av fastigheter från Karlstorsområdet skall fördröja bebyggandet, synes det enligt styrelsen kunna övervägas, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande att framdeles godkänna dessa försäljningar oberoende av köpeskillingens storlek. Liknande förfaringssätt har tillämpats vid försäljning av tomtmark från det tidigare exploaterade Skrällebergsområdet i Trollhättan såsom framgår av riksdagens skrivelse den 17 juni 1947, nr 335.

Yttrande

Byggnadsstyrelsen anför, att området i och för sig är lämpligt för någon form av anstaltsbebyggelse. Då emellertid en utredning om lokalisering av lämplig anstalt till nämnda område kan beräknas ta avsevärd tid i anspråk och då det framhållits att frågan om iordningställande av området för bostadsbebyggelse brådskar, vill byggnadsstyrelsen ej motsätta sig ett utlåtande av området i enlighet med det föreliggande förslaget. Styrelsen, som avgivit särskilt utlåtande i stadsplaneärendet, har ej heller i övrigt något att erinra.

Departementschefen

Förevarande avtal grundar sig på ett upprättat förslag till stadsplan över vissa kronan tillhöriga markområden i Trollhättan. Enligt avtalet överlåter kronan områden om cirka 28 hektar till Trollhättans stad för stadsplaneändamål. Ett genomförande av stadsplanen förutsätter, att områden om ytterligare cirka 16,9 hektar försäljes för bostadsändamål m. m.

Stadsplaneavtalet har tillkommit för att tillgodose en mycket stor efterfrågan på bostadstomter i Trollhättan. Det har från stadens sida ansetts i hög grad angeläget, att området kan bebyggas snarast möjligt. För att ge möjligheter härtill förordar jag, att ärendet underställes höstsessionen av innevarande års riksdag.

Bostadsstyrelsen, som under hand tagit del av avtalet, har ej funnit anledning framställa några väsentliga erinringar. Avtalet synes mig godtagbart för statens del, varför jag tillstyrker detsamma.

Med hänsyn till angelägenheten av en snabb exploatering av området har styrelsen ifrågasatt, huruvida icke Kungl. Maj:t borde utverka riksdagens bemyndigande att framdeles utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall få besluta om försäljningar från detta område oberoende av köpeskillingens storlek. Styrelsen har, ehuru några kontrakt ännu inte är uppgjorda, funnit det sannolikt, att köpeskillingen för ett stort antal tomter i varje särskilt fall kommer att överstiga 70 000 kr. Då en behandling av försäljningsärendena i nuvarande ordning skulle fördröja bebyggandet, och då riksdagen, såsom framgår av styrelsens framställning, tidigare medgivit ett liknande förfaringssätt, har jag funnit mig böra tillstyrka vattenfallsstyrelsens sålunda framlagda förslag. Jag förutsätter, att försäljningar med stöd av ett sådant bemyndigande skall ske i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som enligt riksdagens beslut tillämpas vid försäljningar, där köpeskillingen ej överstiger 70 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av vattenfallsstyrelsen ingångna avtalet avseende överlåtelse av vissa under styrelsens förvaltning stående fastighetsdelar inom Karlstorpsområdet i Trollhättan,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att tills vidare utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av ytterligare fastigheter ställda under vattenfallsstyrelsens förvaltning inom förenämnda område, oavsett att sådan fastighets taxerings- eller uppskattningsvärde överstiger 70 000 kr.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Curt Ohrner